

Механизми деловања унутар секти: односи међу чланством, и између вођа и чланова*

(а) Користећи конкретне друштвене (пред)услове, а представљајући се у јавности учестало и на различите афирмативне начине, људи из секти спремно реагују ако уоче (а за то су посебно обучени и извежбани) већи или мањи број људи(аспираната) заинтересованих за учеће дотичних секти и неосетно их увлаче у своје лавиринте.

Програме ових активности за секте обично израђује конзилијуми састављени од људи великих специјалистичких знања из психијатрије, психологије, теологије, неурофизиологије и биохемије. Без обзира на то да ли то раде из убеђења или не, увек раде за велики новац и при томе, никада се не експонирају у јавности.

(б) Добро маркетиншки разрађени и прилагођени, догматски и психолошки програми долазе потом до оперативног тима, оног из секте, који се може назвати „тимом егзекутора (извршилаца)". Они су подељени на више група, од којих је најбројнија и највише разграната она чији је задатак да процени ко би могао бити нови члан. Ова група такође дистрибуира летке, брошуре, часописе и књиге.

Нови члан обично се бира из окружења члана секте (егзекутора), дакле са радног места, факултета, из школе, комшилука, од родбине, а последњих деценија неко заинтересован са друштвених мрежа... Неретко се бира човек кога треба утешити у часу неког његовог животног бола (смрти у породици, раскида везе младића и девојке). Може се десити и да трагом објаве, линка, огласа, летка, часописа или брошуре, неко сам дође на назначену адресу. Уколико новајлија покаже интересовање одмах га, са припремљеним подацима о броју телефона, адреси, омиљеном кафићу, хобијима, интересовањима, дневним рутинама предају другој групи „групи за први контакт"

(в) У погодном тренутку и на погодном месту, „група за први контакт", са пуно података о евентуалном кандидату и са много елоквенције, ступа у разговор са новајлијом, ласкањем му везују пажњу, и обично се интересује и пита, на пример, како такав капацитет, није успео у животу. Ту се откривају кандидатове зоне конфликта, препреке и блокаде за његову пуну афирмацију, односно за излазак из конкретног проблема.

(г) Тада „програмер" нуди решење, пут у „ослобођење и решавање свих проблема". Саговорник још увек не види да је у питању секта, али се, већ импресиониран и са пуно поверења, као неком духовном вођи, препушта свом „добročинитељу" и човеку који га „разуме" и који му нуди решења. Самим тим, он се препушта и свему чему га овај подучи и поучи, и при томе слуша и извршава све његове заповести. Новајлија тако почиње да долази у просторије секте, а после се све дешава синхронизовано. Примају га са пажњом и љубављу. Чланови секте заједно се моле богу, медитирају, мантрају, певају, плешу, грле се и љубе, излазе у шетњу, прослављају рођендане, окупљају се по кућама. Дакле, на делу је један специфичан модел везивања за групу секту чији резултат треба да буде осећај пријатности и задовољства код новајлије, осећај да он негде припада. да има неког ко о њему брине... Кроз такву „срећу" и такво „задовољство" новом члану неосетно се усађује нови квалитет, а то је осећај изабраности, елитизма и надмоћи у односу на остале. Он је „ново

биће на путу ка потпуној срећи и блаженству", за разлику од „непросветљених маса", које се налазе на путу ка пропасти.

(д) То је и почетна тачка у процесу изолације новог члана од његовог друштва, његових пријатеља и његове породице. Он је сада већ стално уз неког из секте, тако да му је пресечена веза са стварношћу, будући да му је пресечен доток спољних информација. Лагано се, затим, новом члану провлачи кроз главу да је у одређеним стварима пожељно да унесе неке промене. Потребно је да промени стил живљења, хоби, културна одређења (музику, књиге), поглед на живот и свет, као и да промени свој коначни циљ у животу. Инсистира се и на раскиду са националном традицијом, јер је он (нови члан) ипак нешто посебно, и не треба да се троши и оптерећује око превазиђених ствари. У погодном моменту од новог члана захтева се да јавно исповеди грехове из свог дотадашњег живота, што води ка развијању групне свести и такозваног „МИ-осећања", заснованог на узајамном познавању интимних живота чланова секте. Одмах да додајмо да се те јавно изнесене исповести користе, нажалост, као средство уцене, ако, рецимо, члан хоће да напусти секту.

(ђ) Све ово прати и води за сваку прилику посебно изабран **шармантно-харизматични „духовник" – програмер** (видети г), додељен новоприспелом, који, док се све горе изнето дешава, у кључним моментима **даје кратке инструкције/заповести или објашњења која** су од пресудног значаја за даљу обраду члана.

1- Инструкција „не дај на себе" даје се у вези са једним од пресудних предуслова за успешну обраду личности, а то је одвајање од породице и најближих, који самим тим постају агресори на личност новопеченог кандидата. „Они (родитељи) не разумеју те. Они те спутавају. Ја ћу ти рећи шта би ти све могао постићи."

2- Инструкција, ја те једини разумем" функционише у спречи са претходном. Она резултира дерогирањем устаљених моралних и обичајних норми и стварањем прелазне несигурности, што води ка фасцинацији учитељем и прихватању наметнутих нових норми.

3- Инструкција „учини нешто за себе" широм отвара врата поверења према учитељу који кандидата, ако је неповерљив, наводи да почне да „ради на себи" (на пример, да почне да се бави спортом, јогом, да промени исхрану, навике, окружење...). Ако је кандидат изражено лаковеран, убрзо следе препоруке духовне природе из програма дотичне секте (нпр. да се нешто прочита, послуша проповед...) Циљ је да се кандидат одврати од редовних активности које има у породици и да се код њега избрише осећај обавезе према околини, а да се развије одговорност према учитељу.

4- Инструкција „то је само твоје". Ово је поука која прва уводи забране у програм, и то по систему „Немој ником објашњавати шта радиш, они то ионако не разумеју, ни досад те нису разумели. Не дискутуј са нижим бићима о твом путу просветљења". Тада се новоприспели осећа снажно, пун је полета јер је добио ослонац за пут међу виша бића, а осећање елитизма је на врхунцу.

5- Инструкција „конзумирај само оно што ти ја предложим". На овај начин успоставља се самозаштита програма обраде кандидата. Инструкција се односи на литературу, обреде, размишљање. У овом стадијуму кандидат остаје скоро потпуно без свога „Ја", мада се понаша наизглед нормално, не упушта се јавно у дијалоге и дискусије јер још није довољно спреман (обрађен) да шири „знање (светлост)".

6- „Протумачићу ти конзумирано“ - Оно што жртва није „добро“ схватила, учитељ вешто тумачи у циљу јачања програма. Тако се постојеће моралне и људске норме потпуно замењују новим.

7- Инструкција „види како ти је сад добро“. Новопридошли члан секте стварно се осећа добро, јер је доспео у стање „*no brain no pain*“ („нема мозга нема бола/бриге“), чиме су отклоњени и последњи трагови евентуалних сумњи у учитељеве добре намере. Кандидат постаје отпоран на свакодневне проблеме и искушења.

8- Инструкција „није све тако како ти на први поглед изгледа“. Околина је почела да примећује промене и реагује различито неки пут мирно, неки пут бурно. Тако ова инструкција даје кандидату на знање да треба да се уздржава од било какве реакције, и да у себи задржи мир.

9- Инструкција „ти си изнад тога“, надовезује се на претходно. Она је сигнал самом учитељу да он, пошто околина почиње да реагује, треба да убрза ритам, да умножи проповеди, увећа задатке, појача вежбе, приброди медитације, разговоре, и све друге активности, да би елитистичног („ти си изнад тога“) и довољно запосленог кандидата извео из још једне опасности по програм обраде његове личности.

10- Инструкција „зашто то не завршиш?“ Кандидат никад није довољно добар и ревностан. Увек понешто недостаје и док је год у секти бориће се, али никад неће успевати да заврши све како треба. Како се он све више труди, тако се подижу и критеријуми. Међутим, обрада је овим дошла отприлике до тачке да кандидат, „иако није баш све сјајно“, може да буде званично примљен у секту, а то ће се обавити „крштењем“ или иницијацијом, што зависи од тога која је секта у питању. После тога имамо, дакле, новог члана секте. Програм секте, односно духовног вође, постаје искључиви господар његове личности. Емоције и воља избрисани су из свих сегмената дотадашњег живота. Укратко: нови члан је у стању измењене свести, он самостално бесомучно проповеда, ишчитава јеванђеље, мантра, медитира, предузима „астрална путовања“ или успоставља контакте са „духовима-водичима“.

Духовни вођа још увек је ту, јер се нови члан обраћа учитељу за савет кад год није сигуран да ли је неки његов поступак у складу са програмом или није.

У овој фази ступа на дело остварење интереса вође секте, па нови члан покорно служи вођи и укључује се у све активности као на пример:

- око повећања чланства, те он почиње да дели летке, држи говоре, дискутује, одабира и врбује нове чланове;
- око стицања материјалног богатства, најчешће сакупљањем добровољних прилога и продајом разних предмета. Секте новијег датума имају своје фабрике, па чланство беспоговорно врши дистрибуцију или продају производа. Увек се даје више задатака него што члан може да изврши, што код њега ствара осећај кривице и комплекс неспособног мисионара, али што ће распламсати његову будућу послушност и оданост. Посебно одабрани старији чланови прате даље понашање млађих и степен преобликованости њиховог мишљења (или популарно речено, степен испраности њиховог мозга), те стога, у зависности од случаја до случаја, похваљују или куде млађе чланове.

(e) Ипак, с обзиром на то да програм никада не може да у потпуности окупира целину сваке личности, постоји извештан број чланова секте код којих се после одређеног времена јављају сумње, то јест унутрашње побуне. Оне су обично плод повратка неких неизбрисивих успомена, појаве неких драгих људи, заљубљености, или пак откривања неког свог скривеног талента, чиме се код члана неминовно отвара неко ново поље интересовања које може бити неспојиво са учењем секте. Тако кандидат почиње да сумња и да се пита: Ко су, заправо, ови људи? Где се налазимо? Где сам био пре? Шта ми се то дешава? Ко је овде луд?

У извесном броју случајева припадник изражава жељу да се искључи из секте, а у том моменту почиње борба са самим собом и са несносним осећањем кривице. Наиме, обузима га осећај да је издао вођу, групу, истину, и самог Бога. Тада бива изложен енергичним вербалним, а негде и физичким, нападима. Прете му, понижавају га, а истовремено му обећавају да ће му све бити опроштено ако се врати. Неретко члана секте тада сав тај кошмар доводи до неуроза, различитих облика психопатолошког реаговања, па и тешких облика душевних обољења, која каткад, доводе и до акта аутоагресије, било саморањавања или самоубиства.

Дакле, свакако слобода вероисповести подразумева и право на мисионарење, али не и на навалентно, претеће, уцењујуће, а некада чак и насилничко, понашање према потенцијалним верницима.

**Из књиге З.Луковића: „Верске секте-приручник за самоодбрану,“ МУП Србије, Београд 1998.*